

## ปัจจัยที่มีความสัมพันธ์ต่อการปฏิบัติตามมาตรฐานอาหารของผู้ค้าหาบเร่แผงลอย เขตราชเทวี กรุงเทพมหานคร

กิตติพงศ์ ไยแสง<sup>1</sup>, วิราสิริ วสีวิสิริ<sup>2</sup>

(วันที่รับบทความ: 27 มกราคม 2565 ; วันที่แก้ไข: 19 กรกฎาคม 2565; วันที่ตอบรับ: 16 สิงหาคม 2565)

### บทคัดย่อ

การวิจัยครั้งนี้เป็นการวิจัยเชิงพรรณนาแบบภาคตัดขวาง เพื่อศึกษาปัจจัยที่มีความสัมพันธ์ต่อการปฏิบัติตามมาตรฐานอาหารของผู้ค้าหาบเร่แผงลอย เขตราชเทวี กรุงเทพมหานคร กลุ่มตัวอย่างคือ ผู้ค้าหาบเร่ แผงลอย เขตราชเทวี กรุงเทพมหานคร จำนวน 264 คน สุ่มตัวอย่างโดยวิธีการสุ่มแบบง่าย เก็บข้อมูลโดยใช้แบบสอบถาม ระหว่างวันที่ 1 ตุลาคม-15 พฤศจิกายน 2564 วิเคราะห์ข้อมูลโดยใช้ ความถี่ ร้อยละ ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน การวิเคราะห์ไคสแควร์ และสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์ของเพียร์สัน ผลการศึกษา พบว่า การปฏิบัติตามมาตรฐานอาหารของผู้ค้าหาบเร่แผงลอย อยู่ในระดับมาก ร้อยละ 67.05 อยู่ในระดับปานกลาง ร้อยละ 31.06 และอยู่ในระดับน้อย ร้อยละ 1.89 ตามลำดับ ส่วนปัจจัยที่มีความสัมพันธ์ต่อการปฏิบัติตามมาตรฐานอาหารของผู้ค้าหาบเร่แผงลอยอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ ( $p\text{-value}<0.05$ ) ได้แก่ ความรู้เกี่ยวกับมาตรฐานอาหารหาบเร่แผงลอย ( $p\text{-value}=0.005$ ) และแรงจูงใจต่อการปฏิบัติตามมาตรฐานอาหารหาบเร่แผงลอย ( $p\text{-value}=0.049$ )

ผลการศึกษาครั้งนี้ เสนอแนะให้หน่วยงานที่รับผิดชอบมาตรฐานอาหารหาบเร่แผงลอยควรเพิ่มนโยบายด้านสถานที่ค้าขาย โดยการสร้างแรงจูงใจและให้ความรู้แก่ผู้ค้าหาบเร่แผงลอยในการปฏิบัติตามมาตรฐานอาหารแผงลอยและควบคุมผู้ค้าหาบเร่แผงลอยด้านระเบียบวินัยและช่วงเวลาในการค้าขาย

**คำสำคัญ :** การปฏิบัติตามมาตรฐานอาหารหาบเร่แผงลอย, ความรู้เกี่ยวกับมาตรฐานอาหารหาบเร่แผงลอย, แรงจูงใจ, การปฏิบัติตามมาตรฐานอาหารหาบเร่แผงลอย

<sup>1</sup> พยาบาลวิชาชีพชำนาญการ, โรงพยาบาลราชวิถี กรุงเทพมหานคร, Email: Kittipong2034@gmail.com

<sup>2</sup> ผู้ช่วยศาสตราจารย์, มหาวิทยาลัยเวสเทิร์น, Email: wirasiri\_wasee@hotmail.com

Corresponding author: วิราสิริ วสีวิสิริ, E-mail: wirasiri\_wasee@hotmail.com

**Factors Related to Compliance with Standards for Street Food Vendors in Ratchathewi District, Bangkok Metropolis**

Kittipong Yaisaeng<sup>1</sup>, Wirasiri Waseeweerasi<sup>2</sup>

(Received: 27<sup>th</sup> January 2022 ; Revised: 19<sup>th</sup> July 2022; Accepted: 16<sup>th</sup> August 2022)

**Abstract**

This cross-sectional descriptive research aimed to investigate factors that related to compliance with standards for street food vendors in Ratchathewi District, Bangkok Metropolis. Totally, 264 street food vendors in Ratchathewi District, Bangkok Metropolis were selected by using simple random sampling method. The questionnaires were used for data collection during 1<sup>st</sup> October -15<sup>th</sup> November 2021. The data were then analyzed using frequency, percentage, mean, standard deviation, Chi-square analysis, and Pearson's Product Moment Correlation Coefficient statistics. The results of the study revealed that the compliance with standards for street food vendors was found at a high level accounting for 67.05%, followed by a moderate level accounting for 31.06%, and finally at a low level accounting for 1.89%, respectively. The statistically significant ( $p$ -value<0.05) related factors to street food vendors' compliance with street food standards were knowledge of street food standards ( $p$ -value=0.005) and motivation for compliance with standards for street food ( $p$ -value=0.049)

The results of this study suggested that the agencies in charge of street food standards should increase more trading place policies incentivizing and educating street food vendors to comply with food stall standards and regulating the street food vendors for discipline and time of trade.

**Keywords :** Compliance with street food standards, Knowledge of street food standards, Motivation, Compliance with standards for street food

---

<sup>1</sup> Registered nursing, professional level, Rajavithi Hospital, Email: Kittipong2034@gmail.com

<sup>2</sup> Asst. Prof., Western University, Email: wirasiri\_wasee@hotmail.com

Corresponding author: Wirasiri Waseeweerasi, E-mail: wirasiri\_wasee@hotmail.com

## บทนำ

ประเทศไทย เป็นประเทศที่มีชื่อเสียงด้านอาหารริมทาง “Street food” ระดับโลก เป็นสวรรค์ของนักกินที่มีจุดเด่นด้านความหลากหลาย น่าอัศจรรย์ และมีชื่อเสียงทั้งในด้านรสชาติของฝีมือ ลวดลายท่วงท่าในการประกอบอาหาร รวมถึงมีความหลากหลายของชนิดอาหารจนได้รับการจัดอันดับจากสำนักข่าว CNN<sup>1</sup> ให้กรุงเทพมหานครเป็นเมืองที่มีร้านอาหารริมทางที่ดีที่สุดในโลกติดต่อกัน 2 ปี ตั้งแต่ปี พ.ศ. 2559-2560 โดยนักท่องเที่ยวสามารถเลือกซื้ออาหารที่มีความหลากหลายได้ตลอดทั้ง 24 ชั่วโมง นอกจากนี้ หน่วยงานต่าง ๆ ได้เล็งเห็นถึงศักยภาพของอาหารริมทางจึงได้มีการจัดทำนโยบายเพื่อสนับสนุนและพัฒนาการประกอบกิจการและบริโภคอาหารริมทางในหลากหลายรูปแบบ อาทิกระทรวงพาณิชย์ได้มีนโยบายในการดูแล และลดภาระค่าครองชีพประชาชนภายใต้โครงการร้านอาหารหนูณิชย์พาชิมเพื่อเพิ่มทางเลือก และลดภาระค่าครองชีพให้ประชาชนเป็นต้นส่วนมูลนิธิไทย ภายใต้การสนับสนุนจากกระทรวงการต่างประเทศพัฒนาแอปพลิเคชัน Street food เพื่อนำเสนอร้านอาหารริมทางในจังหวัดต่าง ๆ ของประเทศไทย โดยเริ่มจากกรุงเทพมหานครเป็นจังหวัดแรก<sup>2</sup>

กรุงเทพมหานครนับเป็นเมืองศูนย์กลางของความเจริญรุ่งเรือง ที่มีทั้งความสะดวกสบาย เป็นแหล่งสร้างงานสร้างอาชีพที่มีความพร้อมทางเศรษฐกิจมากกว่าภูมิภาคอื่น ๆ ในประเทศไทย จึงเป็นศูนย์รวมของประชาชนจากชนบทที่อพยพเข้ามาประกอบอาชีพ เพื่อสร้างคุณภาพชีวิตที่ดีกว่าเดิม ประชาชนส่วนหนึ่งได้กลายมาเป็นแรงงานสำคัญในภาคการผลิตและการ

ดำเนินธุรกิจในพื้นที่เศรษฐกิจสำคัญ และส่วนหนึ่งได้หันมาประกอบอาชีพหาบเร่แผงลอยเพราะเป็นการทำการค้าที่ลงทุนน้อย<sup>3</sup> ไม่ต้องเสียค่าต้นทุนประกอบการที่ต้องได้มาตรฐานถูกหลักสุขลักษณะอนามัยรวมถึงต้นทุนในการรักษาสิ่งแวดล้อม ปัจจัยสำคัญที่ทำให้การประกอบอาชีพหาบเร่แผงลอยเป็นที่นิยมและยังคงอยู่จนถึงปัจจุบัน คือ รูปแบบการดำรงชีวิตและพฤติกรรมผู้บริโภคที่นิยมซื้อสินค้าอาหารที่มีความหลากหลาย สะดวกและราคาถูก เนื่องมาจากเหตุผลทางเศรษฐกิจและค่าครองชีพที่สูงขึ้น จึงยิ่งทำให้มีจำนวนผู้ค้าและผู้บริโภคเพิ่มขึ้นอย่างรวดเร็ว กรุงเทพมหานครมีร้านหาบเร่แผงลอยอยู่เป็นจำนวนมาก แต่ไม่ได้มีการกระจายตัวไปอย่างสม่ำเสมอ มักจะพบอยู่ตามบริเวณพื้นที่เศรษฐกิจศูนย์รวมกิจกรรม บริเวณที่มีผู้คนหนาแน่นและบริเวณที่มีผู้คนสัญจรไปมาอย่างคับคั่ง ซึ่งการขยายตัวของหาบเร่แผงลอยในกรุงเทพมหานคร ส่งผลให้กรุงเทพมหานครที่มีหน้าที่ในการบริหารจัดการเมืองต้องให้ความสำคัญต่อการจัดการและควบคุมมาตรฐานการบริการของการค้าหาบเร่แผงลอย เนื่องจากได้รับผลกระทบในหลายด้าน ซึ่งการที่ผู้ค้าหาบเร่แผงลอยได้เข้าครอบครองพื้นที่บนทางเท้าและถนนสาธารณะในบริเวณที่มีประชาชนสัญจรไปมา เพื่อใช้ประกอบกิจกรรมการค้านั้น ได้ส่งผลกระทบต่อการใช้ชีวิตของประชาชนอย่างมาก เพราะเป็นอุปสรรคต่อการเดินทาง และทำให้ผู้ใช้รถใช้ถนนเกิดความสับสนต่อระบบการสัญจรทั้งบนทางเท้าและถนนสาธารณะ เป็นผลเสีย

ต่อระบบการคมนาคมขนส่งของชุมชนเมืองตามมา ยิ่งก่อให้เกิดความสูญเสียทางเศรษฐกิจและปัญหาความไม่ปลอดภัยต่อชีวิต และทรัพย์สินของประชาชน ซึ่งนับเป็นจำนวนมหาศาล<sup>4</sup> นอกจากนี้กิจกรรมการค้าหาแร่แผงลอยบนทางเท้ายังก่อให้เกิดปัญหาสิ่งแวดล้อมปัญหาในด้านสุขภาพอนามัยและปัญหาความไม่เป็นระเบียบเรียบร้อย ทำลายภาพลักษณ์ที่สวยงามของชุมชนเมือง เนื่องจากผู้ค้าหาแร่แผงลอยบางกลุ่ม ไม่ได้ตระหนักถึงการรักษาความสะอาดทั้งกับสินค้าอาหารและสถานที่ประกอบการ และยังเป็นพาหะแพร่เชื้อโรคต่าง ๆ ได้อย่างรวดเร็ว และกิจกรรมหาแร่แผงลอยบนทางเท้านี้เป็นองค์ประกอบของชุมชนเมืองที่สำคัญ ซึ่งมีผลกระทบเป็นอย่างมากต่อสภาพแวดล้อมและทัศนียภาพของชุมชนเมือง<sup>4</sup>

การปฏิบัติตามมาตรฐานบริการอาหารของผู้ค้าร้านหาแร่แผงลอยบริเวณทางเท้าของกรุงเทพมหานคร ปรากฏในนโยบายของผู้ว่าราชการกรุงเทพมหานครตั้งแต่คนแรกจนถึงปัจจุบัน และเปลี่ยนแปลงไปตามยุคสมัยของผู้บริหาร ทั้งนี้ นโยบายส่วนใหญ่จะให้ความสำคัญกับความสะอาดและความเป็นระเบียบเรียบร้อยของบ้านเมือง ซึ่งมาตรการดังกล่าวได้มีการพัฒนาไปเป็นลำดับ โดยเฉพาะในด้านการตรากฎหมายที่เป็นเครื่องมือสำคัญในการจัดระเบียบการค้าในพื้นที่สาธารณะ ตั้งแต่ข้อบัญญัติกรุงเทพมหานคร เรื่องควบคุมผู้เร่ขายและเทศบัญญัติควบคุมแผงลอย ซึ่งตราในปีเดียวกัน คือ พ.ศ. 2519 มาจนถึงพระราชบัญญัติรักษาความสะอาดและความเป็นระเบียบเรียบร้อยของบ้านเมือง และพระราชบัญญัติสาธารณสุขซึ่งตราในปีเดียวกันเช่นกัน คือ พ.ศ. 2535 ข้อบัญญัติกรุงเทพมหานคร

เรื่องการจำหน่ายสินค้าในที่หรือทางสาธารณะและระเบียบกรุงเทพมหานครว่าด้วยการจัดเก็บค่าบริการรักษาความสะอาดบริเวณทางเท้าที่ใช้ตั้งแผงลอย ซึ่งตราในปีเดียวกัน คือ พ.ศ. 2545 กฎหมายเหล่านี้กำหนดให้กรุงเทพมหานครกำหนดจุดให้วางขายและห้ามวางขาย รวมทั้งกำหนดแนวทางปฏิบัติของผู้ค้าในการขายของในพื้นที่สาธารณะ เช่น ผู้ค้าต้องมีใบอนุญาตให้ประกอบการค้า ต้องแสดงบัตรอนุญาต สินค้าที่ขายจะต้องเป็นสินค้าชนิดเดียวกับที่ได้ขออนุญาตประกอบการค้า เป็นต้น แต่ในอีกด้านกรุงเทพมหานครก็มีนโยบายสนับสนุนการประกอบอาชีพขนาดเล็ก เพื่อลดปัญหาความยากจนมาตั้งแต่ต้น ซึ่งนโยบายนี้สอดคล้องกับแผนพัฒนาเศรษฐกิจ และสังคมแห่งชาติทุกฉบับรวมทั้งฉบับที่ 11 (พ.ศ. 2555-2559) ที่ใช้อยู่ในปัจจุบันด้วย<sup>5</sup> โดยมองว่าการมีหาแร่แผงลอยเป็นการสร้างอาชีพให้กับคนในสังคมเป็นการกระจายเม็ดเงิน ทำให้เกิดระบบการหมุนเวียนรายได้ และสร้างรายได้จำนวนมากให้แก่ระบบเศรษฐกิจโดยรวม

ผู้ค้าแผงลอย (Street vendors) เป็นผู้ประกอบการเป็นอิสระในวิสาหกิจนอกระบบ การประกอบอาชีพต้องใช้พื้นที่ทางกายภาพ ซึ่งหากเป็นพื้นที่เอกชนการจัดการย่อมไม่ซับซ้อนเท่าพื้นที่สาธารณะ เนื่องจากทางเท้าถูกมองว่ามีไว้สำหรับการสัญจรเท่านั้นและผู้ค้ามีจำนวนมากจนเป็นอุปสรรคต่อการสัญจรของประชาชน การประกอบการนอกระบบ กล่าวคือขาดความมั่นคงในงาน งานไม่ต่อเนื่อง รายได้ไม่มั่นคง งานหนัก ชั่วโมงการทำงานยาวนาน ขาดโอกาสในการพัฒนาทักษะและอาชีพ ความสามารถเข้าถึงแหล่งทุนในระบบมีจำกัด มีความเสี่ยงจากอุบัติเหตุ และโรคจากการทำงาน ปัญหาเหล่านี้สร้างความไม่

มั่นคงทางเศรษฐกิจและสังคม ความไม่มั่นคง นอกจากจะเกิดจากความ เป็นกิจกรรมใน เศรษฐกิจนอกระบบแล้วยังเป็นผลจากความ ซับซ้อนในการบริหารจัดการด้วย<sup>5</sup>

ผู้วิจัยจึงมีความสนใจที่จะศึกษาปัจจัย ที่มีความสัมพันธ์ต่อการปฏิบัติตามมาตรฐาน อาหารของผู้ค้าร้านอาหารเร่แผงลอย เขตราชเทวี กรุงเทพมหานคร เป็นพื้นที่ผ่อนผันให้มีร้านค้า หาบเร่แผงลอย โดยผู้วิจัยได้นำมาตรฐานหาบเร่ แผงลอยของสำนักงานสุขาภิบาลอาหารและน้ำ กรมอนามัย กระทรวงสาธารณสุข<sup>6</sup> เป็นกรอบ แนวคิดในการวิจัย จะช่วยให้มีรูปแบบการ จัดการที่มีความเหมาะสมกับพื้นที่และสามารถ ดำเนินการได้จริง เป็นประโยชน์ต่อผู้ใช้บริการ ในการเลือกซื้ออาหารจากร้านหาบเร่แผงลอย ให้ได้มาตรฐานตามที่กำหนด เพื่อนำมาปรับปรุง และพัฒนาทิศทางการปฏิบัติตามมาตรฐานของ อาหารร้านหาบเร่แผงลอย เขตราชเทวี กรุงเทพมหานคร ให้มีประสิทธิภาพยิ่ง ๆ ขึ้นไป ในอนาคต

### วัตถุประสงค์การวิจัย

1. เพื่อศึกษาการปฏิบัติตามมาตรฐาน อาหารของผู้ค้า หาบเร่ แผงลอย เขตราชเทวี กรุงเทพมหานคร
2. เพื่อศึกษาปัจจัยที่มีความสัมพันธ์ ต่อการปฏิบัติตามมาตรฐานอาหารของผู้ค้า หาบเร่แผงลอย เขตราชเทวี กรุงเทพมหานคร

### วิธีดำเนินการวิจัย

การวิจัยครั้งนี้เป็นการวิจัยเชิงพรรณนาแบบภาคตัดขวาง เก็บข้อมูลโดยใช้วิธีการเก็บข้อมูลครั้งเดียว แบบภาคตัดขวาง) ประชากรคือ กลุ่มผู้ค้าร้านอาหารเร่แผงลอย

เขตราชเทวี กรุงเทพมหานคร ที่ให้เป็นผู้ค้าหาบ เร่แผงลอยขายอาหาร เขตราชเทวี กรุงเทพมหานคร ซึ่งมีทั้งหมดจำนวน 3 แห่ง คือ บริเวณรอบอนุสาวรีย์ชัยสมรภูมิ บริเวณ หน้าโรงพยาบาลรามามา และถนนราชปรารภ (ย่านประตูน้ำ) ในช่วงกันยายน 2564 ถึง ตุลาคม 2564 จำนวน 775 คน<sup>7</sup> เพศหญิงและ เพศชายที่มีอายุตั้งแต่ 20 ปี ขึ้นไป และมี ระยะเวลาในการค้าขายอาหารอาบเร่แผงลอย มากกว่า 3 เดือนในเขตราชเทวี กรุงเทพมหานคร จำนวน 264 คน<sup>8</sup>

### เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

แบบสอบถามที่ผ่านการตรวจสอบ ความตรงเนื้อหา (Content validity) จาก ผู้เชี่ยวชาญ 3 ท่าน พบว่าคำถามทุกข้อ มีค่า ดัชนีความสอดคล้องระหว่างข้อคำถามกับ วัตถุประสงค์ (Item-Objective Congruence Index: IOC) มากกว่า 0.5 ทุกข้อ โดยมีค่า IOC อยู่ระหว่าง 0.67-1.00 และนำไปทดลองใช้ กับตัวอย่างที่มีลักษณะใกล้เคียงกัน จำนวน 30 คน และตรวจสอบความเชื่อมั่นของ แบบทดสอบความรู้ ด้วยการวิเคราะห์ค่า คูเดอร์-ริชาร์ดสัน 20 (KR-20) ได้เท่ากับ 0.95 ตรวจสอบความเชื่อมั่นของแบบสอบถาม ด้วย การวิเคราะห์ค่าแอลฟาของครอนบัค ได้เท่ากับ 0.95 เครื่องมือในการวิจัย ประกอบด้วย 4 ส่วน

ส่วนที่ 1 ข้อมูลปัจจัยส่วนบุคคลได้แก่ เพศ อายุ สถานภาพการสมรส ระดับการศึกษา รายได้ และระยะเวลาในการค้า มีทั้งหมด 6 ข้อ โดยใช้แบบเลือกตอบและคำถามปลายเปิด

ส่วนที่ 2 แบบสอบถามความรู้เกี่ยวกับ มาตรฐานอาหารหาบเร่แผงลอย โดยมีลักษณะ คำถามและมีตัวเลือกคือ ใช่ และ ไม่ใช่ เกณฑ์

การให้คะแนน ตอบถูกให้ 1 คะแนน ตอบผิดให้ 0 คะแนน โดยมีข้อคำถามจำนวน 15 ข้อ การวิเคราะห์ระดับของคะแนน แบ่งระดับความรู้ 3 ระดับ โดยประยุกต์แนวความคิดของ Bloom et al.,1956<sup>9</sup> ดังนี้

ความรู้ระดับมาก หมายถึง มีคะแนน ร้อยละ 80 ขึ้นไป (13-15 คะแนน)

ความรู้ระดับปานกลาง หมายถึง มีคะแนนร้อยละ 60-79 (10-12 คะแนน)

ความรู้ระดับน้อย หมายถึง มีคะแนน น้อยกว่าร้อยละ 60 (0-9 คะแนน)

ส่วนที่ 3 แบบสอบถามเกี่ยวกับ แรงจูงใจในการปฏิบัติตามมาตรฐานอาหาร หารแพร่แฝงลอย เขตราชเทวี กรุงเทพมหานคร ลักษณะเป็นมาตราส่วนประมาณค่า 5 ระดับ ระดับความคิดเห็นมากที่สุดได้ 5 คะแนน ระดับความคิดเห็นมากได้ 4 คะแนน ระดับความคิดเห็นปานกลางได้ 3 คะแนน ระดับความคิดเห็นน้อยได้ 2 คะแนน ระดับความคิดเห็นน้อยที่สุดได้ 1 คะแนน จำนวน 15 ข้อ การแปลผลประยุกต์แนวความคิด Frederick Herzberg,1959<sup>10</sup> แบ่งเป็น 3 ระดับ ดังนี้ แรงจูงใจระดับมาก มีคะแนน ร้อยละ 80 ขึ้นไป (60-75 คะแนน) แรงจูงใจระดับปานกลาง มีคะแนนร้อยละ 60-79 (45-59 คะแนน) และแรงจูงใจระดับน้อย คะแนนน้อยกว่าร้อยละ 60 (15-44 คะแนน)

ส่วนที่ 4 แบบสอบถามเกี่ยวกับการปฏิบัติตามมาตรฐานอาหาร หารแพร่แฝงลอย ลักษณะเป็นมาตราส่วนประมาณค่า 3 ระดับ ระดับการปฏิบัติทุกครั้งได้ 3 คะแนน ระดับการปฏิบัติเป็นบางครั้งได้ 2 คะแนน ระดับการไม่ปฏิบัติได้ 1 คะแนน จำนวน 15 ข้อ การแปลผลประยุกต์แนวความคิด กองสุขภาพอาหาร และน้ำ กรมอนามัย กระทรวงสาธารณสุข ปี 2559<sup>11</sup> แบ่งเป็น 3 ระดับ ได้แก่ ปฏิบัติตามมาตรฐานระดับมาก มีคะแนนร้อยละ 80

ขึ้นไป (36-45 คะแนน) การปฏิบัติตามมาตรฐานระดับปานกลาง มีคะแนน ร้อยละ 60-79 (27-35 คะแนน) และการปฏิบัติตามมาตรฐานระดับน้อย มีคะแนนน้อยกว่า ร้อยละ 60 (15-26 คะแนน)

### สถิติที่ใช้ในการวิจัย

สถิติเชิงพรรณนาโดยการหาค่าความถี่ ร้อยละ ค่าเฉลี่ย และค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน สถิติเชิงอนุมานเพื่อวิเคราะห์หาความสัมพันธ์ของตัวแปร โดยการหาค่าสัมประสิทธิ์ สหพันธ์แบบเพียร์สัน และสถิติไคสแควร์ (Chi-square)

### การพิทักษ์สิทธิกลุ่มตัวอย่าง

การวิจัยครั้งนี้ผ่านการพิจารณาจาก คณะกรรมการจริยธรรมการวิจัยในมนุษย์ มหาวิทยาลัยเวสเทิร์น 30 กันยายน 2564 ตาม รหัสโครงการเลขที่ HE-WTU542966 เอกสารรับรองเลขที่ WTU 2564-0052

### ผลการวิจัย

พบว่า ข้อมูลทั่วไปของกลุ่มตัวอย่าง เป็นเพศหญิงร้อยละ 68.60 เป็นเพศชายร้อยละ 31.40 กลุ่มอายุมากที่สุด 40-49 ปี ร้อยละ 33.70 อายุเฉลี่ยเท่ากับ 41.72 ปี (SD=10.47) อายุน้อยสุด 20 ปี และอายุมากที่สุด 69 ปี สถานภาพพบว่า มีสถานภาพสมรสมากที่สุด ร้อยละ 62.10 รองลงมาสถานภาพโสด ร้อยละ 23.50 และสถานภาพหม้าย/แยกกันอยู่/หย่าร้าง ร้อยละ 14.40 ระดับการศึกษาพบว่าระดับมัธยม/ปวช./ปวส./เทียบเท่ามากที่สุด ร้อยละ 52.20 รายได้เฉลี่ยต่อเดือนเท่ากับ 20,0017.05 บาท (S.D.=5,761.80) รายได้น้อยสุด 10,000 บาท และรายได้มากที่สุด 35,000 บาท มีระยะเวลาในการค้าขายเฉลี่ย 12.64 ปี (S.D. = 9.07) ระยะเวลาในการค้าขายน้อยที่สุด 1 ปี และระยะเวลาในการค้าขายมากที่สุด 40 ปี (ดังตารางที่ 1)

**ตารางที่ 1** จำนวนและร้อยละของปัจจัยส่วนบุคคลของกลุ่มตัวอย่างประกอบไปด้วย เพศ อายุ สถานภาพสมรส ระดับการศึกษา รายได้ และระยะเวลาในการค้าขาย มีความสัมพันธ์ต่อการปฏิบัติตามมาตรฐานอาหารของผู้ค้าหาบเร่แผงลอย (n=264)

| ปัจจัยส่วนบุคคล                                             | จำนวน | ร้อยละ |
|-------------------------------------------------------------|-------|--------|
| <b>เพศ</b>                                                  |       |        |
| - ชาย                                                       | 83    | 31.40  |
| - หญิง                                                      | 181   | 68.60  |
| <b>อายุ (ปี)</b>                                            |       |        |
| - 20-29 ปี                                                  | 41    | 15.50  |
| - 30-39 ปี                                                  | 73    | 27.60  |
| - 40-49 ปี                                                  | 89    | 33.70  |
| - 50-59 ปี                                                  | 50    | 19.00  |
| - 60-69 ปี                                                  | 11    | 4.20   |
| Mean = 41.72 S.D. = 10.47 Min = 20, Max = 69                |       |        |
| <b>สถานภาพสมรส</b>                                          |       |        |
| - โสด                                                       | 62    | 23.50  |
| - สมรส                                                      | 164   | 62.10  |
| - หม้าย/แยกกันอยู่/หย่าร้าง                                 | 38    | 14.40  |
| <b>ระดับการศึกษา</b>                                        |       |        |
| - ประถมศึกษา                                                | 108   | 41.00  |
| - มัธยม/ปวช./ปวส./เทียบเท่า                                 | 138   | 52.20  |
| - ปริญญาตรี                                                 | 18    | 6.80   |
| <b>รายได้</b>                                               |       |        |
| - ≤15,000 บาท                                               | 73    | 27.65  |
| - 15,001-30,000 บาท                                         | 187   | 70.83  |
| - 30,001-35,000 บาท                                         | 4     | 1.52   |
| Mean = 20,0017.05 S.D. = 5761.80 Min = 10,000, Max = 35,000 |       |        |

**ตารางที่ 1** จำนวนและร้อยละของปัจจัยส่วนบุคคลของกลุ่มตัวอย่างประกอบไปด้วย เพศ อายุ สถานภาพสมรส ระดับการศึกษา รายได้ และระยะเวลาในการค้าขาย มีความสัมพันธ์ต่อการปฏิบัติตามมาตรฐานอาหารของผู้ค้าหาบเร่แผงลอย (n=264) (ต่อ)

| ปัจจัยส่วนบุคคล                            | จำนวน | ร้อยละ |
|--------------------------------------------|-------|--------|
| <b>ระยะเวลาในการค้าขาย</b>                 |       |        |
| - ≤5 ปี                                    | 70    | 26.52  |
| - 6 – 10 ปี                                | 71    | 26.89  |
| - 11 – 15 ปี                               | 44    | 16.67  |
| - 16 – 20 ปี                               | 40    | 15.15  |
| - ≥21 ปี                                   | 39    | 14.77  |
| Mean = 12.64 S.D. = 9.07 Min = 1, Max = 40 |       |        |

**ระดับความรู้เกี่ยวกับมาตรฐานอาหารของร้านหาบเร่แผงลอย**

ระดับความรู้เกี่ยวกับมาตรฐานอาหารของร้านหาบเร่แผงลอย อยู่ในระดับมากร้อยละ 80.03 อยู่ในระดับปานกลางร้อยละ 15.91 และอยู่ในระดับน้อยร้อยละ 3.79 ตามลำดับ

**แรงจูงใจในการปฏิบัติตามมาตรฐานอาหารของร้านหาบเร่แผงลอย**

แรงจูงใจในการปฏิบัติตามมาตรฐานอาหารของร้านหาบเร่แผงลอย อยู่ในระดับปานกลางร้อยละ 57.58 อยู่ในระดับมาก ร้อยละ 40.15 และอยู่ในระดับน้อยร้อยละ 2.27 ตามลำดับ

**การปฏิบัติตามมาตรฐานอาหารของผู้ค้าหาบเร่แผงลอย**

การปฏิบัติตามมาตรฐานอาหารของผู้ค้าหาบเร่แผงลอยอยู่ในระดับมากร้อยละ

67.05 อยู่ในระดับปานกลางร้อยละ 31.06 และอยู่ในระดับน้อยร้อยละ 1.89 ตามลำดับ

**ความสัมพันธ์ระหว่างปัจจัยส่วนบุคคล ได้แก่ เพศ อายุ สถานภาพสมรส ระดับการศึกษา รายได้ และระยะเวลาในการค้าขาย กับ การปฏิบัติตามมาตรฐานอาหารของผู้ค้าหาบเร่แผงลอย**

พบว่า ปัจจัยส่วนบุคคลพบว่า เพศ สถานภาพสมรส และระดับการศึกษา ไม่มีความสัมพันธ์กับการปฏิบัติตามมาตรฐานอาหารของผู้ค้าหาบเร่แผงลอย ซึ่งปฏิเสธสมมติฐาน ที่ระบุว่า เพศ สถานภาพสมรส และระดับการศึกษามีความสัมพันธ์ต่อการปฏิบัติตามมาตรฐานอาหารของผู้ค้าหาบเร่แผงลอย (ดังตารางที่ 2)

**ตารางที่ 2** ความสัมพันธ์ระหว่างปัจจัยส่วนบุคคล ได้แก่ เพศ อายุ สถานภาพสมรส ระดับการศึกษา รายได้ และระยะเวลาในการค้าขาย กับการปฏิบัติตามมาตรฐานอาหารของผู้ค้าหาบเร่แผงลอยวิเคราะห์ด้วยค่าไคสแควร์ (n = 264)

| ปัจจัยส่วนบุคคล                           | การปฏิบัติตามมาตรฐานอาหารของผู้ค้าหาบเร่แผงลอย |                     |                  | p-value |
|-------------------------------------------|------------------------------------------------|---------------------|------------------|---------|
|                                           | มาก<br>(ร้อยละ)                                | ปานกลาง<br>(ร้อยละ) | น้อย<br>(ร้อยละ) |         |
| <b>เพศ</b>                                |                                                |                     |                  | 0.399   |
| - ชาย                                     | 64<br>(77.10)                                  | 15<br>(18.10)       | 4<br>(4.8)       |         |
| - หญิง                                    | 148<br>(81.8)                                  | 27<br>(14.9)        | 6<br>(3.3)       |         |
| <b>สถานภาพสมรส</b>                        |                                                |                     |                  | 0.328   |
| - สมรส                                    | 133<br>(81.1)                                  | 26<br>(15.9)        | 5<br>(3.0)       |         |
| - โสด/หม้าย/แยกกันอยู่/หย่าร้าง           | 79<br>(79.0)                                   | 16<br>(16.0)        | 5<br>(5.0)       |         |
| <b>ระดับการศึกษา</b>                      |                                                |                     |                  | 0.208   |
| - ประถมศึกษา                              | 81<br>(75.0)                                   | 20<br>(18.5)        | 7<br>(6.5)       |         |
| - มัธยม/ปวช./ปวส./เทียบเท่า/<br>ปริญญาตรี | 131<br>(84.0)                                  | 22<br>(14.1)        | 3<br>(1.9)       |         |

สำหรับ อายุ รายได้ และระยะเวลาในการค้าขาย ไม่มีความสัมพันธ์กับการปฏิบัติตามมาตรฐานอาหารของผู้ค้าหาบเร่แผงลอย ซึ่งปฏิเสธสมมติฐาน ที่ระบุว่า อายุ รายได้ และ

ระยะเวลาในการค้าขายมีความสัมพันธ์ต่อการปฏิบัติตามมาตรฐานอาหารของผู้ค้าหาบเร่แผงลอย (ดังตารางที่ 3)

**ตารางที่ 3** ความสัมพันธ์ระหว่างปัจจัยส่วนบุคคลกับการปฏิบัติตามมาตรฐานอาหารของผู้ค้าหาบเร่แผงลอย โดยวิเคราะห์ด้วยสถิติสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์ของเพียร์สัน (n=264)

| ปัจจัยส่วนบุคคล     | การปฏิบัติตามมาตรฐานอาหารของผู้ค้าหาบเร่แผงลอย |         |
|---------------------|------------------------------------------------|---------|
|                     | สัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์ (r)                     | p-value |
| อายุ                | 0.074                                          | 0.231   |
| รายได้              | 0.025                                          | 0.685   |
| ระยะเวลาในการค้าขาย | 0.059                                          | 0.336   |

\* ค่า p-value < 0.05

**ความสัมพันธ์ระหว่างความรู้เกี่ยวกับมาตรฐานอาหารหาบเร่แผงลอยกับการปฏิบัติตามมาตรฐานอาหารของผู้ค้าหาบเร่แผงลอย** พบว่า ความรู้เกี่ยวกับมาตรฐานอาหารหาบเร่แผงลอย ( $r=0.417$ ) มีความสัมพันธ์เชิงบวกกับการปฏิบัติตามมาตรฐานอาหารของผู้ค้าหาบเร่แผงลอย อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ (p-value < 0.05) ซึ่งเป็นไปตามสมมติฐานที่ระบุว่า ความรู้เกี่ยวกับมาตรฐานอาหารหาบเร่แผงลอยมีความสัมพันธ์ต่อการปฏิบัติตามมาตรฐานอาหารของผู้ค้าหาบเร่แผงลอย (ดังตารางที่ 4)

**ตารางที่ 4** ความสัมพันธ์ระหว่างความรู้เกี่ยวกับมาตรฐานอาหารหาบเร่แผงลอยกับการปฏิบัติตามมาตรฐานอาหารของผู้ค้าหาบเร่แผงลอยโดยวิเคราะห์ด้วยสถิติสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์ของเพียร์สัน(n=264)

| ตัวแปร                                   | การปฏิบัติตามมาตรฐานอาหารของผู้ค้าหาบเร่แผงลอย |         |
|------------------------------------------|------------------------------------------------|---------|
|                                          | สัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์ (r)                     | p-value |
| ความรู้เกี่ยวกับมาตรฐานอาหารหาบเร่แผงลอย | 0.417                                          | 0.005*  |

\* ค่า p-value < 0.05

**ความสัมพันธ์ระหว่างแรงจูงใจในการปฏิบัติ  
ตามมาตรฐานอาหารสำหรับแพงลอยกับการ  
ปฏิบัติตามมาตรฐานอาหารของผู้ค้าหาบเร่  
แพงลอย**

พบว่า ความรู้เกี่ยวกับมาตรฐานอาหาร  
หาบเร่แพงลอย ( $r=0.417$ ) มีความสัมพันธ์  
เชิงบวกกับการปฏิบัติตามมาตรฐานอาหารของ

ผู้ค้าหาบเร่แพงลอย อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ  
( $p\text{-value} < 0.05$ ) ยอมรับสมมติฐานข้อที่ 2 ที่  
ระบุว่า ความรู้เกี่ยวกับมาตรฐานอาหารหาบเร่  
แพงลอยมีความสัมพันธ์ต่อการปฏิบัติตาม  
มาตรฐานอาหารของผู้ค้า หาบเร่ แพงลอย  
(ดังตารางที่ 5)

**ตารางที่ 5** ความสัมพันธ์ระหว่างแรงจูงใจในการปฏิบัติตามมาตรฐานอาหารสำหรับแพงลอยกับการ  
ปฏิบัติตามมาตรฐานอาหารของผู้ค้าหาบเร่แพงลอย โดยวิเคราะห์ด้วยสถิติสัมประสิทธิ์  
สหสัมพันธ์ของเพียร์สัน ( $n=264$ )

| ตัวแปร                                              | การปฏิบัติตามมาตรฐานอาหารของผู้ค้า<br>หาบเร่ แพงลอย |                  |
|-----------------------------------------------------|-----------------------------------------------------|------------------|
|                                                     | สัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์ ( $r$ )                      | $p\text{-value}$ |
| แรงจูงใจในการปฏิบัติตามมาตรฐานอาหาร<br>สำหรับแพงลอย | 0.431                                               | 0.049*           |

\* ค่า  $p\text{-value} < 0.05$

**การอภิปรายผล**

จากการศึกษา พบว่า การปฏิบัติตาม  
มาตรฐานอาหารของผู้ค้าหาบเร่แพงลอย อยู่ใน  
ระดับมาก ร้อยละ 80.03 อยู่ในระดับปานกลาง  
ร้อยละ 15.91 และอยู่ในระดับน้อย ร้อยละ  
3.79 ตามลำดับ สามารถอธิบายได้ว่า การ  
ปฏิบัติตามมาตรฐานอาหารของผู้ค้าหาบเร่แพง  
ลอยอยู่ในระดับมาก แสดงให้เห็นว่าผู้ค้าหาบ  
หาบเร่แพงลอยมีความรู้และเอาใจใส่ในการ  
ปฏิบัติตามมาตรฐานอาหารสำหรับหาบเร่แพง  
ลอยได้เป็นอย่างดีตามมาตรฐานอาหารสำหรับ  
หาบเร่แพงลอย กองสุขภาพอาหารและน้ำ  
กรมอนามัย กระทรวงสาธารณสุข และเพื่อให้  
เกิดคุณภาพมาตรฐานอาหารของผู้ค้าหาบเร่  
แพงลอยที่ดียิ่งขึ้น โดยให้ความสำคัญในส่วน

ของผู้ค้าหาบเร่แพงลอย เจ้าหน้าที่ผู้ให้  
การควบคุมดูแลมาตรฐานอาหารของผู้ค้าหาบ  
เร่แพงลอย และการจัดการพื้นที่ค้าขายรวมไป  
ถึงเวลาในการค้าขาย ซึ่งสอดคล้องกับ  
พัชรินทร์ บุญบุญ และคณะ<sup>12</sup> และไม่สอดคล้อง  
กับ อภิชาติ น้อยถนอม<sup>13</sup> ที่ทำการศึกษาปัจจัย  
ที่มีความสัมพันธ์กับสภาพสุขาภิบาลอาหารของ  
ร้านจำหน่ายอาหารตามสั่งบริเวณหาดเจ้า  
หลาว-แหลมเสด็จ อำเภอบางใหญ่ จังหวัด  
จันทบุรี พบว่า สภาพสุขาภิบาลอาหารของร้าน  
จำหน่ายอาหารไม่ผ่านเกณฑ์

ความรู้เกี่ยวกับมาตรฐานอาหารหาบเร่  
แพงลอย ( $r=0.417$ ) มีความสัมพันธ์เชิงบวกกับ  
การปฏิบัติตามมาตรฐานอาหารของผู้ค้าหาบเร่  
แพงลอย อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ ( $p\text{-value} <$

0.05) ยอมรับสมมติฐานข้อที่ 2 ที่ระบุว่า ความรู้เกี่ยวกับมาตรฐานอาหารหยาบแผลอยมีความสัมพันธ์ต่อการปฏิบัติตามมาตรฐานอาหารของผู้ค้าหยาบแผลอย สามารถอธิบายได้ว่า ผู้ค้าอาหารหยาบแผลอยมีความรู้เกี่ยวกับมาตรฐานอาหารหยาบแผลอย อยู่ในระดับมาก ดังนั้นเพื่อเป็นการพัฒนาในการปฏิบัติตามมาตรฐานอาหารหยาบแผลอยให้ดียิ่งขึ้น ควรให้ความสำคัญเกี่ยวกับความรู้มาตรฐานอาหารสำหรับแผลอยแก่ผู้ค้าอาหารหยาบแผลอยอย่างต่อเนื่องและสม่ำเสมอ เจ้าหน้าที่ที่เกี่ยวข้องควรกระตือรือร้นในการให้ความรู้แก่ผู้ค้าอาหารหยาบแผลอย เป็นต้น ซึ่งสอดคล้องกับ พชรินทร์ บุญบุญ และคณะ<sup>12</sup> และไม่สอดคล้องกับ นกุล อินทกุล<sup>14</sup> ศึกษากระบวนการขับเคลื่อนร้านอาหารในจังหวัดเชียงราย เข้าสู่เกณฑ์มาตรฐานคุณภาพร้านอาหารในประเทศไทย พบว่า ส่วนใหญ่มีสาเหตุจากการขาดความตระหนัก ขาดความรู้ และทักษะการปฏิบัติที่ถูกต้องของผู้ประกอบการ

แรงจูงใจในการปฏิบัติตามมาตรฐานอาหารสำหรับแผลอย ( $r = 0.431$ ) มีความสัมพันธ์เชิงบวกกับการปฏิบัติตามมาตรฐานอาหารของผู้ค้าหยาบแผลอย อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ ( $p\text{-value} < 0.05$ ) ยอมรับสมมติฐานข้อที่ 3 ที่ระบุว่า แรงจูงใจในการปฏิบัติตามมาตรฐานอาหารสำหรับแผลอยมีความสัมพันธ์ต่อการปฏิบัติตามมาตรฐานอาหารของผู้ค้าหยาบแผลอย สามารถอธิบายได้ว่า ผู้ค้าอาหารหยาบแผลอยมีแรงจูงใจในการปฏิบัติตามมาตรฐานอาหารสำหรับแผลอยอยู่ในระดับปานกลาง ดังนั้น เพื่อเป็นการพัฒนาในการปฏิบัติตามมาตรฐานอาหารหยาบแผลอยให้ดียิ่งขึ้น ควรให้ความสำคัญเกี่ยวกับแรงจูงใจในการปฏิบัติตามมาตรฐานอาหารสำหรับแผลอยแก่ผู้ค้าอาหารหยาบแผลอย

อย่างต่อเนื่องและสม่ำเสมอ โดยอย่างยิ่งบุคคลในครอบครัวของผู้ค้าอาหารหยาบแผลอยเอง และเจ้าหน้าที่ควรให้การสนับสนุนในการค้าขายอาหารหยาบแผลอย เป็นต้น ซึ่งสอดคล้องกับ ธนพร วังมูล<sup>15</sup> และไม่สอดคล้องกับการศึกษาของกองนโยบายและแผนงาน<sup>4</sup> ที่ทำการศึกษาหยาบแผลอยในกรุงเทพมหานคร พบว่า หยาบแผลอยบนทางเท้าในกรุงเทพมหานครเป็นกิจกรรมเพื่อพาณิชย์กรรมประเภทหนึ่ง ที่ก่อให้เกิดปัญหามากมายขึ้นในชุมชนเมืองเนื่องจากผู้ค้าหยาบแผลอยได้เข้าครอบครองพื้นที่บนทางเท้าและถนนสาธารณะในบริเวณที่มีประชาชนสัญจรไปมา

### ข้อเสนอแนะ

#### ข้อเสนอแนะเชิงนโยบาย

จากผลการศึกษาี้ มาตรฐานอาหารหยาบแผลอย 1) หน่วยงานที่รับผิดชอบในพื้นที่ออกระเบียบข้อบังคับใช้ในการควบคุมคุณภาพอาหารหยาบแผลอยให้เป็นไปตามมาตรฐานอาหารแผลอยอย่างเคร่งครัด 2) หน่วยงานที่รับผิดชอบในพื้นที่ทบทวนระเบียบและมาตรฐานของร้านอาหารหยาบแผลอย ตามกองสุขาภิบาลอาหารและน้ำ กรมอนามัย กระทรวงสาธารณสุข

#### ข้อเสนอแนะการนำผลการวิจัยไปใช้ประโยชน์

1) หน่วยงานที่รับผิดชอบในพื้นที่ควรมีการดำเนินการที่ชัดเจนในการจัดทำแนวทางและพัฒนาคุณภาพอาหารของผู้ค้าหยาบแผลอย 2) หน่วยงานที่รับผิดชอบในพื้นที่ควรจัดกิจกรรมให้ความรู้แก่ผู้ค้าอาหารหยาบแผลอยอย่างต่อเนื่อง เพื่อกระตุ้นในการปฏิบัติตามมาตรฐานอาหารของผู้ค้าหยาบแผลอยในปัจจุบัน

3) หน่วยงานที่รับผิดชอบในพื้นที่ควรมีการกระตุ้นและสร้างแรงจูงใจให้เกิดแก่ผู้ค้าอาหารหาบเร่แผงลอยในการปฏิบัติตามมาตรฐานอาหารของผู้ค้าหาบเร่แผงลอย

### กิตติกรรมประกาศ

การวิจัยครั้งนี้สำเร็จลงได้ด้วยความรู้และความช่วยเหลืออย่างดียิ่งจากอาจารย์ประจำหลักสูตรสาธารณสุขศาสตรมหาบัณฑิตมหาวิทยาลัยเวสเทิร์น ผู้เชี่ยวชาญที่ให้คำปรึกษา ข้อเสนอแนะ ตรวจสอบเนื้อหาและความถูกต้องของการศึกษาค้นคว้า และขอบคุณผู้ที่มีส่วนเกี่ยวข้องที่ให้ข้อมูลที่เป็นประโยชน์ต่อการวิจัยนี้

### เอกสารอ้างอิง

1. Shea, G. Best 23 cities for street food from Miami to Tokyo. [internet]. Tokyo: 2017. [cited 2021 June 7]. Available from: <http://edition.cnn.com/travel/article/best-cities-street-food/index.html>.
2. กระทรวงการท่องเที่ยวและกีฬา. มูลนิธิไทยเปิดตัว Application แนะนำอาหารริมทางอร่อยเด็ดสไตล์สตรีทฟู้ด เอาใจนักท่องเที่ยวรุ่นใหม่สายกิน. [อินเทอร์เน็ต]. กรุงเทพฯ: 2560. [เข้าถึงเมื่อ 7 มิถุนายน 2564]. เข้าถึงได้จาก <http://www.mfa.go.th/main/th/news/3/6886/76365.html>.
3. มธุรส หาญสมสกุล. การบริหารจัดการปัญหาหาบเร่แผงลอยในเขตกรุงเทพฯ ศึกษาเฉพาะกรณีพื้นที่สนามหลวง เขตพระนคร. มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์; 2555.
4. กองนโยบายและแผนงาน สำนักผังเมือง กรุงเทพมหานคร. หาบเร่-แผงลอย ในกรุงเทพฯ ปี พ.ศ. 2555. [อินเทอร์เน็ต]. กรุงเทพฯ: 2555. [เข้าถึงเมื่อ 7 มิถุนายน 2564]. เข้าถึงได้จาก [http://cpd.bangkok.go.th:90/web2/strategy/DATA54\\_55/15UNM.pdf](http://cpd.bangkok.go.th:90/web2/strategy/DATA54_55/15UNM.pdf).
5. นฤมล นิราทร. การจัดการการค้าหาบเร่แผงลอย ในกรุงเทพมหานคร: ข้อสังเกตและข้อเสนอแนะ. วารสารสังคมวิทยา มานุษยวิทยา. 2557; 33(2): 48-72.
6. กรมอนามัย, สำนักงานสุขาภิบาลอาหารและน้ำ. มาตรฐานด้านสุขาภิบาลอาหาร. [อินเทอร์เน็ต]. กรุงเทพฯ: 2562. [เข้าถึงเมื่อ 7 มิถุนายน 2564]. เข้าถึงได้จาก [http://foodsafety.anamai.moph.go.th/main.php?filename=standard\\_cfgt](http://foodsafety.anamai.moph.go.th/main.php?filename=standard_cfgt).
7. สำนักงานเทศกิจ. จัดระเบียบหาบเร่แผงลอย. [อินเทอร์เน็ต]. กรุงเทพฯ: 2559. [เข้าถึงเมื่อ 20 มิถุนายน 2564]. เข้าถึงได้จาก <https://www.bltbangkok.com/bangkok-update/4350>.
8. Daniel, W.W. Biostatistics: a foundation for analysis in the health sciences. 9<sup>th</sup> ed. NJ: John Wiley & Sons. 2010.
9. Bloom, Benjamin S. Mastery Learning Mastery Learning Theory and Practice. New York: Holt, Rinehart and Winston. 1956.
10. Herzberg, F., Mausner, B., & Snyderman, B. The motivation to work. New York: John Wiley and Sons. 1959.

11. กองสุขาภิบาลอาหาร. คู่มือวิชาการ  
สุขาภิบาลอาหารสำหรับเจ้าหน้าที่.  
กรุงเทพมหานคร: กรมอนามัย กระทรวง  
สาธารณสุข. 2556.
12. พชรินทร์ บุญนุ่น, วันประชา นวนสร้อย,  
อรุณรักษ์ ตันพานิช และ สุทธิดี นิเช็ง.  
วิเคราะห์องค์ประกอบความสำเร็จในการ  
ประกอบกิจการร้านอาหารริมทาง: กรณี  
ศึกษาผัสดองสดรีฟู้ด อำเภอหาดใหญ่  
จังหวัดสงขลา. วารสารวิชาการ  
มหาวิทยาลัยหอการค้าไทย มนุษยศาสตร์  
และสังคมศาสตร์. 2563; 40(4): 99-119.
13. อภิชาติ น้อยถนอม. ปัจจัยที่มีความสัมพันธ์  
กับสภาพสุขาภิบาลอาหารของร้าน  
จำหน่ายอาหารตามสั่งบริเวณหาด  
เจ้าหลาว-แหลมเสด็จ อำเภอบางใหญ่  
จังหวัดจันทบุรี. [วิทยานิพนธ์ สาขา  
สาธารณสุขศาสตรมหาบัณฑิต].ชลบุรี:  
มหาวิทยาลัยบูรพา. 2554.
14. นุกูล อินทกุล, ชุกกลิน อุณวิจิตร สมศักดิ์  
ภูวิภาดาพรรณ, เลหุล้า ตรีเอกานุกูล.  
กระบวนการขับเคลื่อนร้านอาหารใน  
จังหวัดเชียงราย เข้าสู่เกณฑ์มาตรฐาน  
คุณภาพร้านอาหารประเทศไทย. วารสาร  
สังคมศาสตร์วิชาการ. 2558; 8(ฉบับพิเศษ):  
47-67.
15. ธนพร วังมูล.แรงจูงใจการประกอบกิจการ  
ร้านอาหารประเภทร้านอาหารทั่วไป  
[สารนิพนธ์ สาขาการจัดการมหาบัณฑิต].  
กรุงเทพฯ: มหาวิทยาลัยมหิดล; 2562.